

dagen vil fraskrive sig i Fremtiden al Indfyldelse paa den nærmere Ordning af et saadant Statslaan. Hidtil har man dog ikke set, at en Finansminister har kunnet optage et større Laan eller et Laan overhovedet, uden at Lovgivningsmagten har haft Medbestemmelsesret i dette i og for sig ret vigtige Forhold. Det kan jo blive af ikke ringe finansiell Betydning, hvorledes man optager et saadant Laan, med Hensyn til Kurser o. s. v., og selv om man vil sige, at den nuværende Finansminister har man ingen Betænkelighed ved at yde en saadan Tillid, har man jo ingen som helst Garanti for, hvor længe han bliver siddende, og man ved jo ikke, i hvor nær en Fremtid et saadan Statslaan bliver optaget. At give en saa almindelig Bemyndigelse til Ministeriet forekommer mig at være ukonstitutionelt og at indeholde en større Tillid til en hvilken som helst fremtidig Regering, end jeg synes det i og for sig er værd, at Tinget yder. Ere Forholdene gunstige for at optage et Laan i det her omtalte Øjemed, er det jo en Selvfølge, at ingen Rigsdag vil nægte sit Samtykke dertil; men at overlade fuldt ud til en enkelt Ministers Forgodtbefindende at vælge Tidspunktet og træffe de enkelte Regler for et saadant Laans Stiftelse, finder jeg ikke rigtigt, og jeg henstiller, om dette Spørgsmaal igen maa blive Genstand for nærmere Overvejelse.

Hvad nu det Spørgsmaal angaar, som den ærede sidste Taler rejste, om, hvorvidt de, der eje Tiende, der er paalagt deres egne Jorder, skulle gaa ind under Lovens Bestemmelser eller ej, eller man uden videre skal annullere Tienden for disse Tiendeejeres Vedkommende, skal jeg derom sige, at jeg deler de Betragtninger, som det ærede Medlem, der sidst talte, herom gjorde gældende. Jeg tror ikke, det gaar an, at man uden videre annullerer en saadan Ejendomsværdi, som Tienden jo faktisk er for enhver, som ejer den, selv om det kun er den Tiende, som hviler paa hans egen Jord. Som Forholdene ere nu, er Tienden jo ikke afløst, fordi den er indkøbt. Tienden er jo en Værdi for den enkelte Ejer. Han kan laane paa den, han kan sælge den, hvad Dag han vil, han kan gøre den i Penge. Det er en Værdi, som er hans lovlige, velerhvervede Ejendom, og jeg tror ikke, det gaar an at tage den fra ham og annullere den uden videre. Dette Spørgsmaal har jo været Genstand for Drøftelse i det andet Ting, og det glæder mig, at Flertallet gennem sin Ordfører her har antydet, at dette Spørgsmaal

vil komme under Overvejelse igen her i Tinget. Der er jo ogsaa i den Kreds, jeg har den Ære at repræsentere, nogle Sogne, der have indkøbt deres Tiende, medens der er Sogne, hvor en Del have indkøbt Tienden, medens adskillige ikke have villet være med dertil og altsaa ere Tiendeydere til det Konsortium, der har købt Sognets Tiende. Hvor flere have købt Tienden, bliver den jo Genstand for Afløsning, og der ydes Statsbidrag i alt Fald til dem, som ikke have været med til at indkøbe Tienden tidligere. Jeg tror ikke, det gaar an at gøre det Skel, som Loven gør mellem de to Arter af Tiendeejere, den, som ejer andres Tiende, og den, som ejer sin egen. Hvor stor en Sum man skal sætte i de Tilfælde, hvor Tienden ejes af vedkommende Yder selv, skal jeg ikke komme ind paa her at antyde; der kan jo blive Lejlighed til nærmere Drøftelse og Prøvelse deraf i et Udvalg.

Lovforslagets § 8 indeholder en Bestemmelse, der lægger en ny Byrde paa de kommunale Raad, idet det paalægges de kommunale Raad paa Landet at søge oplyst for Tiendekommissæren, hvilke og hvor mange Tiendeejere der er i de paagældende Kommuner. Jeg tror ikke, der er nogen Anledning til her at ulejlige Sogneraadene paa ny, jeg antager, at Sogneraadene ville være ret vel tilpas ved det Arbejde, som de Skattelove, vi behandlede i Nat, ville volde dem, naar de endelig træde ud i Livet. Det er sikkert, at de kommunale Raad allerede nu have et betydeligt Arbejde, men det er jo utvivlsomt, at de ny Skattelove ville paalægge dem et hidtil ukendt, ret besværligt og møjsommeligt Arbejde, et Arbejde, som de kommunale Raad selvfølgelig skulle og maa tage op, for at Skattelovene kunne træde ud i Livet, men her, hvor der er Tale om en Tiendeafløsning, mener jeg ikke, at der er nogen som helst Anledning til at blande de kommunale Raad ind i Sagen og forvolde dem Ulejlighed med at skaffe Oplysninger om, hvem der er Tiendeejer i vedkommende Kommune. Jeg har i det mindste en Kommune i min Valgkreds, hvor det vilde være komplet umuligt for Sogneraadet at skaffe denne Oplysning, thi jeg tror, at der er nogle og tresindstyve Tiendeejere alene af Sognets Kongetiende. Denne Tiende er oprindelig købt af Sognebeboerne, men i Tidens Løb har en Mand, naar han afstod sin Gaard, ladet en Søn faa Skøde paa Gaarden og en anden Søn eller Datter faa Skøde paa Tienden, og vedkommende har senere giftet sig